

nande af en sådan dock mycket i ögonfallande sed saknas. Slutsatsen synes mig bli den, att namnet Kalendæ öfverflyttats till ifrågasvarande vinterliga festbruk, som voro inhemska i de nämnda trakterna; man kan blott tveka, om de till sitt ursprung äro keltiska eller germanska. Kejsar Markus Aurelius har låtit de första germanerna bosätta sig i riket, till och med i Italien, och det är bekant, att just de nämnda trakterna långt före folkvandringarna voro starkt inficerade af germanskt blod.

De s. k. folkvandringarna betyda som bekant ej början utan slutet på den århundraden varande germanska immigrationen. De konsekvenser, som framkomma vid betraktande af det historiska förloppet i dess stora sammanhang, synas mig bli andra och böra ge anledning till en revision af frågan om de germanska julsedernas härledning ur Kalendæbruket.

Bilfingers och Grotefends mycket förtjänstfulla undersökningar af germansk tidräkning synas mig ha gifvit anledning till ett ödesdigert missförstånd: man har förblandat årsafsnittens begynnelse-dagar med festdagarna. Studiet af hvilken festkalender som helst lär, att detta är två skilda saker, som ej behöfva ha med hvarandra att göra. Årets första dag som festdag är en romersk sed (ty från det babyloniska nyåret får man kanske tillsvidare bortse), som särskildt under kejsartiden utbildats, hvilket vi i detalj kunna följa. Vi ha ej den ringaste rätt att förutsätta denna moderna, resp. senromerska tankegång för germanernas uttillstånd.

Detta är mina funderingar, hvilka jag, som kommer till saken från andra sidan, ej utan en viss räddhåga finner bära stick i stäf mot vedertagna åskådningar hos många fackmän på det germanistiska och nordiska området. Jag hoppas att vid tillfälle kunna återkomma till dem, bättre rustad med källundersökningar.

Martin P:n Nilsson.

Några exempel från Ost-Afrika på öfvertro rörande djur.

I fjärde häftet af årgången för 1909 af denna tidskrift har N. E. Hammarstedt publicerat en intressant uppsats om den säregna och

betydelsefulla ställning, som vissa fågelarter intaga i folktron i åtskilliga länder. Särskildt framhålles, huru närvaron af röda eller gula fjädrar på fåglarnas hufvud gör dem till föremål för vissa föreställningar om deras förmenta makt eller betydelse i ett eller annat afseende.

Såsom ett litet bidrag till kännedomen om, att en dylik uppfattning äfven gör sig gällande i Afrika må följande rader måhända ej sakna intresse utan förtjäna att komma forskningen till godo.

Missionären K. G. Rodén, som länge verkat i Eritrea vid missionsstationen Gheleb har välvilligt för Riksmusei räkning insamlat en hel del däggdjur och fåglar. Bland de sistnämnda förekomma äfven flera arter med röda fjädrar på hjässan. Dessa äro dels hackspettar, Picidae, af arten *Dendromus nubicus*, dels »skäggfåglar», Capitonidae, af arterna *Lybius undatus* och *Barbatula minuta*. Alla dylika fåglar kallas enligt pastor Rodén »Isa» på Tigre-språket, och Mensa-folket har den föreställningen, att dessa fåglar båda lycka eller olycka, allt efter som de höras från vänstra eller högra sidan. I senare fallet är det ett dåligt förebud, så att t. ex. om en man af Mensa-folket är stadd på vandring till något ställe och hör en »Isa» från höger, vänder han genast om hem för att undvika den olycka, som han i annat fall skulle råka ut för. Hör han däremot en »Isa» skrika på sin vänstra sida är detta återigen ett tecken på, att en stor lycka väntar honom.

Äfven längre söderut i Ost-Afrika äro hackspettarna hållna för att vara lyckobringare. Jag har i ett fall personlig erfarenhet däraf. Min förste bössbärare, en präktig och pålitlig karl af Wakambastammen med namnet Kongoni, hörde tidigt en morgon i mars 1911, då vi gingo ut på jakt tillsammans vid Guaso Nyiri i Brit. Ost-Afrika, en hackspett skrika. Han lyfte då genast på mössan — men om detta var afsiktligt, vågar jag ej säga — och utbrast »leo pika njama», d. v. s. »i dag skola vi skjuta kött = villebråd». Af en lycklig händelse fogade det sig så, att jag just den dagen en kort stund efteråt fick skjuta ett lejon, och detta stärkte naturligtvis Kongoni i hans tro på hackspettarnes betydelse.¹

¹ En gång i början af min Afrikavistelse kom jag att tala med en engelsman och a ikansk storjägare om min fågelsamling och nämnde därvid, att jag redan fått

I samband härmed vill jag omnämna, att mina negerföljeslagare ansågo babianer för särdeles olycksbringande, och om jag sköt en babian, så skulle bössan bli förgjord, så att jag aldrig mera skulle kunna skjuta rätt med den. Nyssnämnde Kongoni försökte med all makt öfvertyga mig om, att jag ej borde skjuta någon babian och inpränta hos mig, att »niani baja sana» = babian dålig mycket. Sköt jag någon babian, så skulle jag ej få skjuta andra djur, som han för säkerhets skull uppräknade. Mina zoologiska intressen tilläto mig emellertid ej att följa dessa välmenta råd. Jag sköt en dag ett par babianer, men när jag sedan några timmar senare med samma studsare skulle skjuta en impallah-antilop, träffade jag ej bra utan fick kosta på den tre skott i rask följd, innan den föll. Kongoni plockade upp patronhylsorna, visade dem för mig och sade ungefär som följer: »Det och det djuret föll för en kula (uppräknade flera), så skjuter Bwana Makuba (mitt namn) babianer, och sedan behöfs det tre patroner för en impallah.» Nu hade jag väl fått bevis för att »niani baja sana», men han tillade samtidigt »fissi mzuri sana», d. v. s. »hyena mycket bra». Jag skulle alltså kunna motverka babianernas dåliga inflytande på bössan genom att skjuta en hyena, menade han.

Babianerna ansågos vara så »baja sana», att det var svårt att förmå negerbärare att föra hem dem till lägret för konservering, och det var löjligt att se, huru de försökte med afbrutna grenar som mellanlägg hindra, att babianen kom i beröring med deras kropp. Markattor hade de däremot ej alls denna afsky för.

Einar Lönnberg.

Gascognare — smålänningar och västgötar.

En svensk diplomat i södra Frankrike år 1659.

Sammanställningen här ofvan kan synas något egendomlig, men den göres verkligen — af allt att döma dock i lätt ironiserande och skämtsam ton — i nedan publicerade skrifvelse, hvilken

flera häckspettar. Min vän utbrast då: »I am glad, Professor, that you have got so many Woodpeckers, because that means good luck». Om denna uppfattning var förvärfvad i Afrika eller medförd från Europa kan jag ej säga.